

Bacher Sándor

Ez itt a bátyám. Ő 1905-ben született, Bacher Sándornak hívták. 'Sanyikám, ugye nem haragszol rám, mert én féltetek' -- ez van a fénykép hátára írva, de nem tudom, hogy ki írta. A bátyám itt érettségizett [Marosvásárhelyen], a katolikus gimnáziumban. Amíg rövid ideig együtt voltunk itt, [Maros]Vásárhelyen, ő is zsarolt engem. Ő is kapott külön zsebpénzt, én is kaptam, mert külön családnál voltunk, nem egy családnál. Én utáltam a számtant. 'Sanyi, drága, nézd meg [a számtanpéldát].' 'Neked van zsebpénzed, egy lejt kérek.' Megcsinálta, de fizetni kellett. Adtam neki, mit tudom én, egy lejt. Ő meg minden három napban jött, és mindent ő csinált meg, ami matekfeladat volt. Ennek aztán megettem az árát. Ugyebár ő az 1920-as évek végén leérettségizett [1923-ban érettségizett. -- A szerk.], mert idősebb volt, és elkerült, Bécsbe ment

egyetemre. Én itt maradtam, s a hülye fejemmel nem tudtam, mennyi kétszer kettő, nem volt alapom. Úgyhogy negyedik gimnáziumban, félévben tiszta tízesem volt matekból, s utána megbuktam [A romániai iskolarendszerben a tízes a legjobb jegy, és a négyes az elégtelen. -- A szerk.]. Egy idő után aztán rájött, hogy én hol tartom a zsebpénzt, és lopta is, mert imádott biliárdozni. Én minden este, mint a zsugori, megszámloltam a zsebpénzemet, s egyszer mondom a tántinak [ahol laktam], hogy 'Tánti, nekem hiányzik a zsebpénzemből'. Azt mondja, 'Fiam, hát én biztos nem nyúltam hozzá'. És azt mondja, 'Te, Sanyika itt volt délután. S a tegnap délután is'. Én akkor épp nem voltam otthon. Akkor jött, amikor délután zongoraórán voltam a konzervatóriumban. Mert zongora mindig délután volt, délelőtt iskolába jártam. S akkor jutott eszembe, hogy lehet, ő lopott az én zsebpénzemből. Utána a bátyámat Bécsbe küldték egyetemre. Nem akart menni egyetemre, imádta ezt a fás szakmát. Ő megmondta, hogy ne küldjék egyetemre, mert ő fás akar lenni, imádja az erdőt, imádja a fát. De mindig azt mondta apám: 'Érettségi? Ennekem érettségim van, hát akkor a fiamnak legyen egy felsőbb osztályú végzettsége!' Hát felment Bécsbe, és kereskedelmi akadémiára iratkozott be. Hiába mondta: 'Apuka, nem megyek egyetemre, én fás akarok lenni!' Nekem is mindig azt mondta apuka: 'Fiam, nem bánom, ha egy suszterlegényhez mész [férjhez], csak fáshoz ne menjél! Mert a fa nem terem az aszfalton. Akkor erdőben vagy faluban kell leéljed az életedet.' Erre a bátyám nem hallgatott. Negyedik évben karácsonykor felment apuka Bécsbe meglátogatni a fiát, megnézi az indexét. Nem volt semmi beleírva. Mondja: 'Hogy?! Te nem jársz egyetemre? Na, szépen pakold össze magad, és gyere haza.' Szóval apuka nagyon szigorú volt és nagyon határozott. Mindenesetre annyi haszna volt, hogy a 'ladyktól' perfekt megtanult angolul, németül. Apám mondta: 'Ez igen drága lecke volt, olcsóbban meg tudtál volna tanulni [Nagy]Szebenben németül vagy akár Brassóban.' Azért mégis látott kicsit világot ő is, valamivel többet, mint Gyergyóban. A nyomorúságban, Auschwitzban is és Ukrajnában is, mind a két helyen volt szerencsétlen bátyám, és ez [a nyelvtudás] egy kicsit neki jól jött. Később aztán, miután Bécsből hazakerült, egy vállalatnál volt tisztviselő a bátyám apukával, de soha nem akarta apuka, hogy mellette legyen a fia. Szóval nem akart semmiféle protekciót. A bátyám mindenhol volt: [Nagy]Szebenben, [Nagy]Szeben mellett volt egy gyár, ugyancsak ennek a gazdagnak a gyára, Talmácsnak [Tălmăciu] hívták azt a helyet, ahol a gyár volt, közel volt [Nagy]Szebenhez. Úgyhogy ő hétvégén mindig bement [Nagy]Szebenbe. Nagy előnye volt, hogy perfekt német volt. És arra kérte a vezetőséget édesapám, hogy -- miután annyira ragaszkodott a bátyám, hogy fás akar lenni -- tessék küldeni, hogy ennek a szakmának minden ágát ismerje meg, az erdővágástól kezdve egészen a hajószállításig. Tehát Galacon is volt, Konstancán is volt. Úgy került aztán vissza szépen, mikor édesapám Toplicán volt, akkor ő [Gyergyó]Várhegyen volt. És azután, miután szegény apám megbetegedett, ezt már nem tudta tovább vinni, megcserélték, édesapám visszaköltözött [Gyergyó]Várhegyre, és ő jött a helyébe. Még nem nevezték ki éppen igazgatónak, de a munkakörét ő csinálta. Apám, szegény, ott halt meg [Gyergyó]Várhegyen 1938-ban, infarktusban, szívstopot kapott. Akkor én már [Maros]Vásárhelyen férjnél voltam. Azelőtt két héttel volt nálunk apuka. Akkor már kezdődtek a háborús problémák. 1938-ban ugye mi még itt mulattunk, táncoltunk, de már a háború folyt [megkezdődött]. Mint felnőttek, imádtuk egymást a bátyámmal. Voltak női problémái, mert elég kurvás volt. 'Bajban vagyok, Bellus drága, Emília állapotos.' És ő egy tisztviselő volt, nem volt pénze, s zsarolta a nő, hogy állapotos, közben nem volt. Akkor én adtam neki pénzt, hogy vetesse el.